

Παράλογο και αυτοκτονία

Το σοβαρότερο πρόβλημα από φιλοσοφικής σκοπιάς είναι ένα και μόνο, γράφει ο Καμί στο δοκίμιό του για τον Σίσυφο: η αυτοκτονία! Γιατί από την απάντηση σε αυτό το κεφαλαιώδες ερώτημα έπονται όλα τα άλλα. Πώς να ζει κανείς και τι επιλογές να κάνει στη σκέψη και τη δράση του.

Αν αποφασίσει κανείς να φύγει από τη ζωή κάνοντας το άλμα προς το κενό, με τον τρομερό ίλιγο που το συνοδεύει, τότε όλα τα άλλα ερωτήματα και οι προβληματισμοί ηθικής, πολιτικής ή αισθητικής τάξεως αναιρούνται και ματαιώνονται. Τουλάχιστον για το συγκεκριμένο άτομο και τις ενδεχόμενες απαντήσεις που θα μπορούσε ίσως να δώσει, αν δεν είχε λάβει την πρότερη απόφαση.

Αν, αντιθέτως, αποφασίσει κανείς να συνεχίσει να ζει,

παρά τις όποιες αντιξοότητες, τα προβλήματα και τους ενδοιασμούς, τότε παρατείνεται για ένα διάστημα, που για τον καθένα ποικίλλει, η συνειδητή ή μη δυνατότητα ανεύρεσης και προσδιορισμού του νοήματος της ζωής για εκείνο το συγκεκριμένο άτομο.

Πολλοί θα πουν πως η δεύτερη επιλογή (της συνέχισης

της ζωής) είναι η μόνη ηθικά παραδεκτή και λογικά θεμελιωμένη. Άλλοι, όμως, θα αντιτείνουν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η παράταση της ζωής στερείται νοήματος. Όταν κάποιος βρίσκεται, λ.χ., στο τελικό στά-

διο μιας ανίατης ασθένειας ή υποφέρει από σοβαρή ελάττωση των προϋποθέσεων μιας πνευματικά και σωματικά καλής ή ανεκτής ζωής, ίσως τότε η απομάκρυνση από τη διεκδίκηση της ζωής και η προσχώρηση στο πεδίο του θανάτου δεν στερείται παντελώς νοήματος. Η σκέψη

μπορεί τότε να αγγίζει τα όριά της, αλλά σ' αυτήν κατασταλάζει ένα αίσθημα πικρίας και απογοήτευσης. Μπορεί με το διάβημά του ο αυτόχειρας να εκφράζει μια πράξη διαμαρτυρίας απέναντι σ' έναν κόσμο ή μια κατάσταση που την βιώνει ως ξένος, απόβλητος, διωγμένος. Σ' έναν κόσμο απεχθή και μισητό που αισθάνεται ότι ο ίδιος δεν έχει πια θέση.

Ο ποιητής Κώστας Καρυωτάκης περιελάμβανε στα αισθήματα της εξόδου από τη ζωή και αυτό της φρίκης από την πνευματική κατάπτωση και την ασχήμια. Όπως θα γράψει, λίγο πριν και ο ίδιος αυτοκτονήσει, στην ακροτελεύτια στροφή από την «Πρέβεζα», «Αν τουλάχιστον μέσα στους ανθρώπους αυτούς ένας πέθαινε από αηδία...».

Το πιο παράλογο, λοιπόν, δεν είναι πάντοτε η αυτοκτονία. Παράλογο είναι να πεθαίνει κανείς αιφνίδια, άκαιρα, χωρίς να το επιδιώκει ή να το επιθυμεί, λ.χ., σε ατύχημα πηγαίνοντας στην εξοχή με φίλους. Μπροστά σ' αυτό το παράλογο, τον αδόκητο θάνατο, η αυτοκτονία φαντάζει σαν μια «λογική» επιλογή.

Κάτι τέτοιο δεν υπαινίχθηκε, άλλωστε, στα «Ημερολόγιά» του, αλλά και στους «Δαιμονισμένους», ο Ντοστογιέφσκι;

Το πιο «λογικό» σ' αυτές τις καταστάσεις, αν κάποιος διατηρεί ακόμα κάτι από το αίσθημα της ντροπής και της ευαισθησίας, η πιο αξιοπρεπής στάση δεν είναι η ζωή υπό διωγμόν αλλά η εξορία από το είναι. Η τρομερή ελευθερία της εξόδου από τον κόσμο γίνεται τότε αντιληπτή ως μια πράξη αντίδρασης απέναντι στο μιθριδατισμό του άσχημου και του ευτελούς.

Ο αντίλογος είναι, ωστόσο, ότι με την αδυναμία να υπομείνει κανείς τη σύγκρουση, δεν αποκρούει μόνο την πιο αγνή χαρά, τη χαρά να ζει και να αισθάνεται. Αλλά είναι σαν να δικαιολογεί και να επιβεβαιώνει το παράλογο που οδηγεί στην αυτοκτονία. Με την πράξη του ο αυτόχειρας προσχωρεί και ο ίδιος στο χορό του παραλόγου. Αποδίδεται σε αυτόν ολοκληρωτικά. Αντί να τον ακυρώσει, ακυρώνεται από αυτόν.

*Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Του ΑΝΤΩΝΗ
ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗ*

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Η ΕΝΟΤΗΤΑ

Τα αποτελέσματα των εκλογών της «Σούπερ Τρίτης» στις ΗΠΑ έδειξαν ότι το φύλο, το χρώμα και η κοινωνική τάξη ήταν τελικά τα κριτήρια που έπαιξαν ρόλο στη μονομαχία της κυρίας Χίλαρι Κλίντον με τον κ. Μπάρακ Ομπάμα.

Όποιος από τους δύο κερδίζει το χρίσμα των Δημοκρατικών θα πρέπει να κερδίσει και τους ψηφοφόρους του αντιπάλου του. Η κυρία Κλίντον ήταν αυτή που πρώτη εξαπέλυσε επίθεση κατά του κ. Ομπάμα και είναι αυτή που θα πρέπει να προσπαθήσει περισσότερο να προσεγγίσει τους ψηφοφόρους του κ. Ομπάμα. Πολλοί από αυτούς λένε τώρα ανοιχτά ότι αν δεν πάρει το χρίσμα ο κ. Ομπάμα δεν θα ψηφίσουν στις προεδρικές εκλογές.

Το ίδιο πνεύμα διχασμού επικρατεί και στο στρατόπεδο των Ρεπουμπλικανών με τον κ. Μακ Κέιν να κατηγορείται ότι δεν είναι αρκετά συντηρητικός.

Υπάρχει ακόμη χρονικό περιθώριο να αποφύγει η χώρα το διχασμό. Και κάθε υποψήφιος έχει ευθύνη πριν ενώσει, όπως λέει, τη χώρα, να δουλέψει για να ενώσει το κόμμα του.

NEW YORK TIMES

Παρακαλώ κάποιος να μας ενημερώσει...

Πέρασε πάνω από ένας μήνας από τότε που καθημερινά, σε όλα τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, πρώτο θέμα ήταν το σίριαλ Ζαχόπουλου. Και δυστυχώς όχι μόνο πρώτη είδηση, αλλά συχνά και η μοναδική. Σαν να κλείστηκε όλη η Ελλάδα σε τέσσερις τοίχους και να άρχισε να βράζει μέσα στο μεγάλο καζάνι της υπόθεσης. Όλοι διαμαρτυρόμασταν για μια κατάντια, ο καθένας μας για διαφορετική πιθανώς, με θυμό, με θλίψη, με οργή. Όμως ήμαστε όλοι εκεί, καθηλωμένοι στην εικόνα, με διάθεση κλειδαρότρυπας ή μήπως με τάσεις μαζοχισμού και αυτοκαταστροφής; Γιατί μη μου πείτε ότι δεν είναι αυτοκαταστροφική αυτή η προσήλωσή

και το βούλιαγμα στον καναπέ; Αυτοκαταστροφική γιατί μάλλον χάνουμε το τρένο όσων συμβαίνουν για μας, χωρίς εμάς!

Μετρώντας μερικά χρόνια θητείας στα θέματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ένιωσα πολλές φορές να ανακαλύπτω έναν πλούτο γνώσης και ενημέρωσης για όσα συμβαίνουν στο κέντρο της Ευρώπης, να ανακαλύπτω πόσο πολλά μάς διαφεύγουν από τις πραγματικές εξελίξεις, εκείνες που αφορούν άμεσα στο παρόν και το μέλλον μας. Γιατί η πολιτική για τις 27 χώρες εν πολλοίς χαράσσεται εκεί. Οι ζυμώσεις, οι πολιτικές, η νομοθεσία προχωράνε κάθε μέρα, βήμα βήμα, με προτάσεις, με διαδικασίες, με διαφωνίες και συμβιβασμούς. Πόσο έχουμε πάρει είδηση ότι το επίκεντρο των εξελίξεων εί-

ναι εκεί κι ότι το 80% περίπου της νομοθεσίας που μας αφορά τώρα ή στο μέλλον συζητιέται αυτή τη στιγμή στις Βρυξέλλες; Ως χώρα, έχουμε εδώ και χρόνια το προνόμιο να συμμετέχουμε σ' αυτή τη γοητευτική διαδικασία, με φωνή, άποψη, ψήφο. Αποφασίζουμε κι εμείς για το μέλλον το δικό μας αλλά και μισού δισεκατομμυρίου Ευρωπαίων συμπολιτών μας.

Ωστόσο, πώς να ενημερωθούμε για όλα αυτά; Ποιος θα μας ενημερώσει για τις τελευταίες και προτελευταίες θέσεις που πιάνουμε σε όλα τα σκορ της Ε.Ε. και, ακόμα χειρότερα, στους δείκτες του ΟΟΣΑ; Είμαστε χαμηλά σε αντα-

γωνιστικότητα, καινοτομία, Παιδεία, προστασία του περιβάλλοντος, ενεργειακή εξοικονόμηση, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Μα πώς να κατεβάσουμε ιδέες, πώς να βάλουμε στόχους, πώς να παρακινήθουμε; Πού να δούμε θετικά παραδείγματα, για να συντονιστούμε με τους Ευρωπαίους συμπολίτες μας, όταν αποκοιμίζουμε κι αποχαυνώνουμε τις δυνάμεις τις δικές μας και των παιδιών μας με τη διαστροφή

Της ΛΙΑΝΑΣ
ΓΟΥΤΑ*

της μιας είδησης; Μπορεί βεβαίως να ψάξει αυτός που θέλει, να. Σε μικρές στήλες εφημερίδων, στο Διαδίκτυο -ευτυχώς εκεί πια μπορεί να βρει τα πάντα-, στα διεθνή τηλεοπτι-

κά κανάλια. Αλλά για να φτάσει εκεί πρέπει να έχει κι ένα πρώτο ερέθισμα, μια μικρή είδηση. Πώς, όταν η εικόνα της τρέχουσας πραγματικότητας μέσα από τους τηλεοπτικούς δέκτες των σπιτιών μας εξαντλείται σε ένα μόνο θέμα σε συνέχειες;

Μας χρειάζεται μια επανάσταση προσωπική. Να «αλλάξουμε κανάλι», να μπούμε στο σύγχρονο κανάλι της παγκόσμιας πραγματικότητας, της αληθινής είδησης, των εξελίξεων, της προόδου, της καινοτομίας, της επιστήμης, του πολιτισμού.

Στη σημερινή εποχή της πληροφορίας δεν γίνεται να αρκούμαστε στην πληροφορία της μίας είδησης!

*Χημικός μηχανικός, σύμβουλος σε θέματα Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης